

УДК 502.131.1:352

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ
SPECIFICS OF IMPLEMENTING THE PRINCIPLES OF
SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE TERRITORIAL
COMMUNITIES OF UKRAINE**

Коледіна Катерина Олександрівна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту
в інформаційних технологіях Карпатського національного університету імені
Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна

Koliedina Kateryna, Ph.D. in Economics, Associate Professor of Department
of management in information technologies, Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

koliedinakateryna@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3928-8684

Тарабаса Сніжана Ярославівна, студентка спеціальності «Публічне
управління та адміністрування» Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна

Tarabasa Snizhana, Student of Public Administration and Management,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

E-mail: tarnoveckas@gmail.com

Сталий розвиток є ключовою концепцією сучасного публічного управління, що передбачає збалансоване поєднання економічних, соціальних та екологічних цілей у розвитку територіальних громад України. У контексті децентралізації саме громади стали центральним суб'єктом прийняття рішень щодо управління ресурсами, формування місцевої політики та забезпечення життєстійкості територій. Проблематика реалізації принципів сталого розвитку є актуальною, оскільки потребує ефективного нормативного забезпечення, інституційної спроможності та дотримання міжнародних стандартів.

Питанню дослідження та реалізації принципів сталого розвитку територіальних громад присвячено багато робіт вітчизняних науковців, серед яких варто відзначити: Бліщук К.М., Готра В.В., Крайник О.М., Лещух І.В., Патинська М.М., Пітюлич М.М., Попадинець Н.М., Чубарь О.Г. та інші. Проте, незважаючи на значний науковий доробок, питання вивчення

особливостей реалізації принципів сталого розвитку територіальних громад в Україні потребує подальших досліджень, що й обумовило вибір теми.

Поняття «сталий розвиток територіальних громад» визначається змістом окремих його складових: «сталий» (у значеннях «незмінний», «безперервний», «тривалий») та «розвиток» (процес переходу чогось з одного стану в інший, досконаліший). Отже, під сталим розвитком територіальних громад можна розуміти безперервний та тривалий процес кількісних й якісних змін у задоволенні потреб територіальних громад [1, с. 32-33].

Правова база реалізації сталого розвитку в громадах включає Конституцію України, Закон «Про місцеве самоврядування», Закон «Про стратегічну екологічну оцінку», Закон «Про управління відходами», Закон «Про енергетичну ефективність», а також локальні нормативні акти громад: стратегії розвитку, плани просторового планування, місцеві програми охорони довкілля та соціально-економічного розвитку. Впровадження принципів сталого розвитку відбувається через правові механізми стратегічного планування, екологічної експертизи, громадської участі, міжмуніципального співробітництва та використання інструментів публічної політики. Важливо, що громади застосовують практику прозорих бюджетів, електронної демократії, регуляторної оцінки впливу, що підсилює відкритість управлінських процесів та відповідальність органів місцевого самоврядування.

Основними компонентами сталого розвитку територіальної громади є:

- Економічна стійкість: громада повинна має розвинену економіку, що базується на різноманітних галузях та джерелах доходів, що забезпечує її стійке фінансове забезпечення;
- Соціальна інклюзія: стає зростання якості життя всіх мешканців громади, забезпечення доступу до освіти, охорони здоров'я, житла та інших соціальних послуг;

- Екологічна збалансованість: збереження та охорона навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів та впровадження екологічно чистих технологій;

- Інфраструктурний розвиток: наявність якісної та доступної інфраструктури, такої як дороги, комунікації, водопостачання та інші комунальні послуги;

- Ефективне управління: наявність прозорих та ефективних механізмів управління та прийняття рішень, що забезпечують розвиток громади відповідно до її потреб та потенціалу [2, с. 104-107].

Разом з тим, на практиці громади стикаються з такими проблемами, як недостатність фінансових ресурсів, дефіцит фахових кадрів, нерозвинутість механізмів громадської участі, низький рівень екологічної культури та відсутність якісної місцевої аналітики.

Таким чином, для забезпечення реального втілення принципів сталого розвитку необхідне подальше посилення правових інструментів, удосконалення стратегічних документів громад, розвиток партнерств із бізнесом і міжнародними організаціями, стимулювання зеленої економіки та цифрової трансформації. Комплексне застосування економіко-правових механізмів створює основу для підвищення стійкості громад та формування довготривалих моделей розвитку, орієнтованих на людину та безпечне середовище.

Список використаних джерел:

1. Патинська М.М. Формування категорії "сталий розвиток територіальних громад" в умовах євроінтеграційної перспективи. *Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 14-15 березня 2019 р.). Київ, 2019. С. 32-33.

2. Бліщук К.М. Сталий розвиток територіальних громад в контексті децентралізаційних змін. *Економічний простір*. 2024. № 190. С.104-107.